

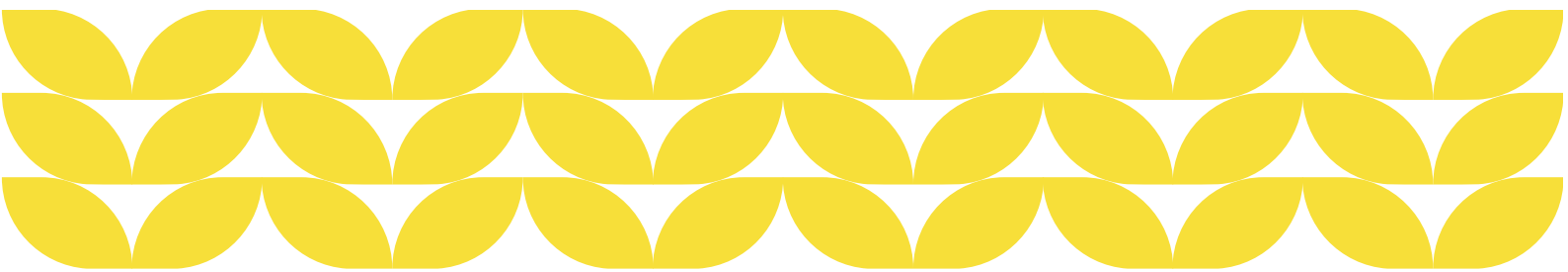
Tarveselvitys

Kansallistaiteilija Eero Järnefeltin ja Saimi Järnefeltin
ateljeehuvi Suvirannan museoksi korjaaminen

Järvenpäässä 29.10.2024

Jaana Tamminen, museopalveluiden päällikkö

Pirre Raijas, kulttuurijohtaja

Sisällysluettelo

1	Hankkeen yleiskuvaus ja lähtökohdat	3
2	Kohde	4
3	Museotoiminta Suvirannassa	4
4	Museopuutarhan hoito	5
5	Hankkeen tavoite	6
6	Hankkeen tarpeellisuus	7
7	Hankkeen aikataulu	8
8	Suunnitelmat ja asiakirjat	8
9	Kustannusarvio	8
10	Liitteet	9
10.1.	Museosuunnitelma.....	9
10.2.	Museopuutarhasuunnitelma	9
10.3.	Yhteenveto kiinteistökierrroksesta (2020) sekä alustava PTS-luonnos 10 vuodelle.....	9
10.4.	Rakennushistoriallinen selvitys	9
10.5.	Ennakkovaikutusten arviointi.....	9

1 Hankkeen yleiskuvaus ja lähtökohdat

Suviranta on kansallistaiteilijamme Eero Järnefeltin (1863–1937) ja hänen vaimonsa Saimi os. Swanin (1867–1944) kotitalo, jossa he asuivat vuosina 1901–1917. Suviranta on yksi merkittävimmistä, autenttisista taiteilijakodeista Suomessa ja se sijaitsee Järvenpään alueella Ainolan ja Aholan läheisyydessä. Suvirannan päärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Usko Nyström (1861–1925) ja rakennus edustaa englantilaisen Arts & Crafts -liikkeen henkeen maaseutumaisista puujugendia. Taiteilija Eero Järnefelt osti Suvirannan tontin vuonna 1900 Järvenpään kartanolta ja päärakennus valmistui asumiskuntoon heinäkuussa 1901. Muita arkkitehti Usko Nyströmin tunnettuja töitä on mm. Imatran Valtionhotelli.

Talo on toiminut Järnefeltin jälkeläisten asuinkäytössä rakentamisestaan aina tähän päivään saakka. Talo ei vielä ole ollut museo, vaan asuttu koti, jossa on järjestetty vierailuja yksityiskodin luonnetta kunnioittaen. Suvirannan puujugendhuvilaa ympäröi vaikuttava englantilaistyylinen puutarha, ja talossa on tallella autenttinen 1900-luvun alun ulkoasu, interiööri ja tunnelma.

Järvenpään kaupunki osti Suvirannan sen nykyisiltä asukkailta vuonna 2018 tarkoituksenaan perustaa Suvirannasta museo. Kaupunkirajaan sisällytettiin nykyisen asukkaan elinikäinen asumisoikeus sekä näiden jälkeläisen Eero-Pekka Kolehmainen elinikäinen käyttöoikeus Suvirannan piha- ja saunarakennukseen. Suvirannan sauna puolestaan on Tuusulanjärven taiteilijahuviloiden joukossa ainoa alkuperäinen, koskaan palamaton savusauna.

Suvirannan museokäyttöä on valmisteltu vuodesta 2018 alkaen. Suvirannan museosuunnitelma, joka ohjaa museotoiminnan käynnistämistä Suvirannassa, valmistui 2021 (FT Nina Robbins). Suvirannan museopuutarhasuunnitelma, joka ohjaa Suvirannan museopuutarhan hoitoa, valmistui 2022 (puistopuutarhuri Anne Töllikkö). Museosuunnitelma ja museopuutarhasuunnitelma ovat välttämättömiä, aluevastuumuseon edellyttämiä asiakirjoja Suvirannan asemakaavatyössä.

Suvirannan alueella on tällä hetkellä (2024) voimassa ainoastaan yleiskaava. Kaavaan Suvirannan alue on merkitty korkeimmalla suojelumääräyksellä SR, jonka sisältö on seuraava:

”Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön nojalla suojeltava alue. Alueen arvokas rakennuskanta ja lähiympäristö tulee säilyttää. Alueen käyttötarkoitus määrätään asemakaavalla.”

Suvirannan asemakaavatyö on tarpeellista käynnistää, mikäli Suvirannan pysäköintialueelle kohdistuu rakennus- ja muutostöitä uuden lipunmyynti- ja kahvilarakennuksen muodossa tai mikäli Suvirannan suojelumääräyksiä halutaan tarkentaa.

2 Kohde

Kiinteistöllä 186-401-1-2778 sijaitsee päärakennus, jonka kerrosala on noin 450 krs-m², talousrakennus ja rantasauna. Kiinteistö 186-402-1-20 on rakentamaton. Taiteilijakoti Suvirannasta on tehty rakennusarvio 22.6.2015 Suunnittelutoimisto Plaanari Oy:n toimesta. Rakennusarviota on päivitetty 31.8.2015 Järvenpään Mestari-toiminta Oy:n ja myyjän toimesta.

Suvirannasta on valmistunut rakennushistoriallinen selvitys (RHS) 2017 (Iina Koskinen, diplomityö, Aalto yliopisto). Lisäksi Suvirannasta on teetetty yhteenveto kiinteistökierrroksesta 1.10.2020 sekä alustava PTS-luonnos 10 vuodelle konsulttitoimisto Boost Brothersilla. Kiinteistökierrrokselle osallistuivat Petrö Pöyhönen ja Perttu Sinda (Boost Brothers Oy) sekä Eero Lötjönen (Mestari-toiminta Oy).

Suvirannan museoksi korjaaminen edellyttää 1) museosuunnitelman, 2) museopuutarhasuunnitelman ja 3) rakennushistoriallisen selvityksen lisäksi 4) säilyttämisen hallintasuunnitelmaa (SHS), jonka tekijäksi on valittu arkkitehti SAFA Simo Freese ([Simo Freese – Arkkitehtitoimisto Freese Oy Arkkitehtitoimisto Schulman Oy](#)). Simo Freese on laatinut myös mm. Aino ja Jean Sibeliuksen koti Ainolan säilyttämisen hallintasuunnitelman. Säilyttämisen hallintasuunnitelma antaa ohjeet korjausrakentamisen tavoille ja toteutukselle (PTS).

3 Museotoiminta Suvirannassa

Museotoiminnan tarkoituksena on Museolain mukaan (15.3.2019/314):

- 1) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen;
- 2) aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen;
- 3) aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen;
- 4) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen;
- 5) yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen.

Nämä ovat myös Suvirannan ammatillisen museotoiminnan tavoitteita ja toiminnan muotoja. Lisäksi museotoimintaa ohjaavat muun muassa museon oma kokoelmapoliittinen ohjelma, Järvenpään kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma sekä hallintosääntö.

Suvirannassa on olennaista säilyttää alkuperäinen taidekokoelma, esineistö ja irtaimisto: kaikki Suvirannassa sijaitsevat taideteokset, Suvirannassa olevat Eero Järnefeltin aikaiset ja hänen tekemänsä huonekalut, Eero Järnefeltin työkalut ja talossa sijaitsevat taidetekstiilit sekä Eero Järnefeltin aikaiset muut esineet. Näihin muihin esineisiin kuuluvat mm. Suvirannassa olevat lukuisat keraamiset esineet ja lasiesineet. Suvirannan kauppakirjassa on määritelty nämä kokoelman etuosto-oikeuden alaiset kohteet. Taidekokoelma, esineistö ja irtaimisto ovat

kiinteä osa Suvirannan museokokonaisuutta, ja niiden hankinta Järvenpään kaupungin omaisuudeksi tulee ajankohtaiseksi, kun kohdetta suunnitellaan avattavaksi museokohteena. Suvirannan merkitys museokohteena muodostuu olennaisesti paitsi rakennuksista, myös taidekokoelmasta, esineistöstä ja irtaimistosta.

Suvirannassa on toteutettu rajoitettua museotoimintaa vuodesta 2018 kesäkaudella. Kohde on ollut avoinna yleisölle kolme kertaa viikossa vain opastetuilla kierroksilla. Kävijöitä Suvirannassa oli vuonna 2024 ennätyselliset yli 4 000 henkilöä ja kaikki halukkaat eivät mahtuneet opastetuille kierroksille mukaan. Vuonna 2024 Suviranta liittyi mukaan Järvenpään koulujen Kulttuuripolkutoimintaan (kupo), jossa Suvirannassa vierailevat vuosittain kaikki Järvenpään koulujen 7-luokkalaisten.

Suvirannalla on valtakunnallisesti merkittävä potentiaali nousta yhdeksi Suomen suosituimmista taiteilijakotimuseoista ja asettua Järvenpään vastinpariksi Tuusulan ympäri vuoden auki olevalle Halosenniemielle. Lisäksi Suviranta muodostaa yhdessä Jean ja Aino Sibeliuksen koti Ainolan sekä Aholan kanssa historiallisen taiteilijakotinaapureiden verkon, jossa taiteilijaperheiden yhteydenpito ja kanssakäyminen on ollut vilkasta. Museotoiminta kytkeytyykin tiiviiseen yhteistyöhön Tuusulanjärven muiden taiteilijakotimuseoiden kanssa.

Liitteessä 10.1 (Suvirannan museosuunnitelma) on tarkemmin kuvattu Suvirannan museotoiminta ja sen edellytykset:

- a) Suvirannan uudisrakennus ja pysäköinti
- b) Suvirannan tontin alueella tehtävät muutokset ja vierailijareitit
- c) Huoltorakennus ja huoltoreitit
- d) Suvirantaa ympäröivän vapaa-ajan reitin suunnitelma
- e) Suvirannan alueen eteläpuolella sijaitseva luonnonsuojelualue
- f) Tarvittavat opasteet ja kulkureitti Järvenpääntieltä Suvirantaan
- g) Henkilöstön taukotilat
- h) Erillinen sopimus savusaunan ja piharakennuksen käytöstä

Museosuunnitelmassa kuvataan muutoksia, joita museotoiminnan toteuttaminen edellyttää sekä rakennuksessa että puutarhassa, ml. esimerkiksi keittiön korjaaminen henkilöstön sosiaalitalaksi, tai kulkuväylien rakentaminen puutarhan suojelutarkoituksen toteuttamiseksi.

4 Museopuutarhan hoito

Suvirannan puutarha on poikkeuksellisen hyvin säilynyt historiallinen puutarhakokonaisuus Suomessa. Puutarhaa koskee luonnonsuojelualueita vastaava yleiskaavan suojelumääräys SR. Suvirannan puutarhan merkittävyys liittyy puutarhan ylläpitoon, joka on jatkunut katkeamatta

aina sen perustamisesta lähtien. Puutarha kattaa yli sata vuotta katkeamatonta puutarhanhoidollista historiaa, jossa kasvien ja kasvukausien elinkaaret on pietteillä huomioitu. Puutarhan merkityksellisyys liitettyä Suvirannan ateljeekodin historiaan on kokonaisuus, johon voidaan liittää museaalista yhteydestä tuttu arvokäsitem ”mittaamattoman arvokas”.

Suvirannan museopuutarhasuunnitelma (liite 10.2.) on valmistunut 2022 (puistopuutarhuri Anne Töllikkö). Museopuutarhasuunnitelma luo katsauksen Suvirannan puutarhan nykytilaan ja tekee ehdotuksia puutarhan säilyttämisestä tulevaisuuteen muuttuvat kasvuolosuhteet ja suojele huomioiden.

5 Hankkeen tavoite

Tarveselvityksen tarkoituksena on käynnistää Suvirannan museointihanke. Tavoitteena on ensin tilata säilyttämisen hallintasuunnitelma, seuraavaksi kohteen kunto- ja rakennetutkimus ja laatia näiden pohjalta PTS-suunnitelma. Sen jälkeen tavoitteena on korjata Suviranta suojelemääräykset huomioiden valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavaksi museokohteeksi.

Kohteessa on useita akuutteja korjaustarpeita, joita tulisi tehdä jo hankesuunnitteluvaiheessa rakennusperinnön säilyttämiseksi. Lisäksi Suvirannan museokäyttö edellyttää korjauksia ja muutostyömenpiteitä rakennuksessa ja puutarhassa.

Suvirannan museokäyttö edellyttää lipunmyynnin ja museokahvilan perustamista joko uudisrakennushankkeena alla olevassa kartassa merkitylle LP-2 -alueelle tai näiden toimintojen ratkaisemista väliaikaisesti esimerkiksi konttielementeillä. Kontit edellyttävät sähköä ja vettä, mikä tulee ratkaista hankesuunnitelmassa. Inva-WC:n toteuttamista Suvirannan sivurakennuksen yleisöWC-tiloihin pienillä korjaustoimilla kannattaa tutkia.

Suvirannan museokäyttö edellyttää myös uutta liikenteenohjausta. Suvirantaan ajo tapahtuu tällä hetkellä seurakuntaopiston tonttiajon kautta. Lisäksi museokäyttö tulee synnyttämään painetta laajentuvien pysäköintitarpeiden ratkaisemiseksi. Tämä saattaa tarkoittaa neuvotteluja seurakuntaopiston omistaman pysäköintialueen käytöstä.

SRK-opiston puoleinen alue, jolle suunnitellaan uudisrakennus ja pysäköintialue (LP-2-alue).
 Kuva: Järvenpään kaupunki.

6 Hankkeen tarpeellisuus

Hanke on välttämätön Suvirannan museotoiminnan mahdollistamiseksi ja kulttuuriperintökohteen säilymiseksi. Suviranta on ostettu Järvenpään kaupungille 2018 museotoiminnan käyttöön. Suomessa kunnilla on kulttuuritoiminnan järjestämisvelvollisuuden lisäksi vastuu rakennetun kulttuuriperinnön säilymisestä omalla alueellaan.

Suviranta on arvokas kulttuuriperintökohde Järvenpäässä. Se on rakennustaiteellisesti ja autenttisuudessaan museaalisesti helmi Tuusulanjärven taiteilijakotien joukossa. Suvirannalla on potentiaalia luoda Järvenpään talouskasvua ja elinvoimaa matkailun kasvun myötä. Museoiden aluetaloudellinen merkittävyys Tuusulanjärven alueella kasvaa ja tukee alueen yrittäjiä erityisesti hotelli-, ravintola- ja matkailupalveluissa, mutta luo Järvenpään myös yrityselämälle houkuttelevaa vireää imagoa.

Suvirannan korjaushankkeesta museoksi on laadittu myös ennakkovaikutusten arviointi, ks. Liite 10.5. (Ennakkovaikutusten arviointi).

7 Hankkeen aikataulu

Säilyttämisen hallintasuunnitelma on tarkoitus tilata heti hankkeen käynnistettyä. Kunto- ja rakennetutkimus sekä PTS-suunnitelma on tarkoitus tehdä vuosien 2025-2026 aikana. Museohanke ja Suvirannan korjaaminen etenevät Suvirannan asukasta kunnioittaen.

8 Suunnitelmat ja asiakirjat

Tämän hankeselvityksen liitteinä ovat seuraavat suunnitelmat ja asiakirjat:

10.2. Museopuutarhasuunnitelma.pdf

Museopuutarhasuunnitelma ohjaa Suvirannan pihaan ja puutarhaan kohdistuvia muutostöitä sekä antaa ohjeet tarkemman puutarhasuunnitelman tekemiseen.

10.3. Yhteenvedo kiinteistökierrroksesta 1.10.2020 sekä alustava PTS-luonnos 10 vuodelle

Teetetty Boost Brothers Oy:llä.

10.4. Rakennushistoriallinen selvitys.pdf

Rakennushistoriallinen selvitys on maisteri lina Koskisen vuonna 2017 Aalto yliopistoon laatima diplomityö, joka sellaisenaan käy Suvirannan rakennushistoriallisesta selvityksestä. Rakennushistoriallinen selvitys osoittaa Suvirannan päärakennukseen kohdistuvien muutosten historian.

10.5. Ennakkovaikutusten arviointi.docx

Ennakkovaikutusten arviointi on laadittu Suvirannan museoksi muuttamisesta museopalveluiden päällikkö Jaana Tammisen, yleisötyön amanuenssi Pinja Petäjän ja kokoelma-amanuenssi Leena Kauppisen toimesta 1.12.2023.

9 Kustannusarvio

Talonrakennuksen investointiohjelmaan on Suvirannan museointihankkeelle varattu vuosille 2024-2026 yhteensä 700 000 €. Tämä sisältää kaikki kustannukset mukaan lukien

hankesuunnittelun, kuntotutkimukset, suunnittelun, projektinjohdon ja rakennusten korjauksiin liittyvät työt. Tarveselvityksen jälkeen hankesuunnitteluvaiheessa on tarkoitus laatia tarkemmat kunto- ja rakennetutkimukset sekä PTS-suunnitelma, joiden perusteella kustannusarvio ja korjaustöiden laajuus sekä toteutusvuodet tulevat tarkentumaan. Korjaustöiden toteutusaikataulu tullaan laatimaan Suvirannan asukasta kunnioittaen.

Hankesuunnitteluvaiheessa tarkentuu myös museotoimintaa palvelevien mm. lipunmyynti-, WC- ja kahvilatilojen tarve joko uudisrakentamisena tai nykyistä piharakennusta hyödyntäen. Hankkeelle investointiohjelmaan varattu budjetti ei näillä näkymin mahdollista laajempaa uudisrakentamista.

Lisäksi Suvirannan museotoiminta tulee edellyttämään pysyvää lisärahoitusta Suvirannan käyttötalouteen sekä htv-lisäyksiä museopalveluihin. Myös Suvirannan museopuutarhan säilyminen tulee edellyttämään lisäresursointia (palvelunosto tai htv-lisäys).

10 Liitteet

10.1. Museosuunnitelma

10.2. Museopuutarhasuunnitelma

10.3. Yhteenveto kiinteistökierrroksesta (2020) sekä alustava PTS-luonnos 10 vuodelle

10.4. Rakennushistoriallinen selvitys

10.5. Ennakkovaikutusten arviointi